Здавна життя складалося так, що у країні не було ладу. Розділені за конфесійною, національною та класовою приналежністю, люди інтригували, ворогували один з одним, клан із кланом, нація з нацією. Чого вони тільки не робили: і воювали, і мирилися, відступали власні землі та захоплювали чужі, — і все без жодної користі. Життя робилося все нестерпнішим, ворожнеча зростала — усіх до всіх. Багато років у країні не було порядку, зникла навіть надія, що він коли-небудь буде.

Але якось навесні у ратуші з'явився Довговусий. Ніхто не знав, як він потрапив туди, та й звідки взявся взагалі. Але він нічого не пояснював — просто увійшов до продовгуватої зали засідань і застрелив головного розпорядника. І того ніхто не захистив, навіть не обурився. По-перше, ставши свідками вбивства, усі перелякались, а по-друге, давній розпорядник дуже усім набрид — і керівникам, і народові, бо дбав тільки про власний добробут. Народ наступного дня зібрався на ратушевій площі й цілим шквалом оплесків вітав нового відважного головного Розпорядника. Розпорядник виступив із кузова військової вантажівки й сказав тільки одне: він наведе порядок. І жодних аргументів. Мабуть, того було достатньо, щоб йому повірили; його рішуча постава на всіх подіяла просто магічно. Хоча що таке порядок тоді навряд чи хто уявляв.

І справді, для початку Розпорядник заарештував і розстріляв уночі велику групу торговців фісташками. Чому саме фісташками — того не міг зрозуміти ніхто, але люди казали, що, мабуть, для цього є причини. Бо, наприклад, продавців соняшникового насіння ніхто не арештовував і не розстрілював. Потім були посаджені до в'язниць усі тамтешні цирюльники. Про них казали, що вони зумисно не дезинфікували свої бритви і тим розповсюджували СНІД. Це було схоже на правду. Епідемія СНІДу загрожувала перетворитись на пандемію, і люди дуже боялися. Щоправда, мешканці півночі боялися більше, бо мали звичай голитися, а південці ходили з бородами. Після арешту цирюльників голитися перестали всі. Наступним актом Розпорядника була мовна реформа, відповідно до якої з мови вилучались усі заперечні частки і сполучники

(на зразок проте, та, але) і генералізувалися вирази згоди на кшталт: добре, безумовно, єсть, яволь, слухаюся. Мало хто розумів, навіщо ця мовна колотнеча, проте люди думали: якщо Розпорядник так учинив, значить, так і треба. Невдовзі з'явились і перші наукові розробки лінгвістів, які доводили глибоко метафізичний сенс тих змін граматики. Таким чином, справи у мові значно поліпшилися, мова стала набагато виразнішою і менш витратною, чого, втім, не можна було сказати про економіку. Економіка погіршувалась катастрофічно. Особливо кепсько стало після останнього неврожаю, який змусив Розпорядника запровадити нові правила розподілу продуктів. Тут не обійшлося без серйозних проблем, бо норми продуктів були різними для різних категорій населення, що викликало скарги й незадоволення. Тоді Розпорядник видав вельми слушний указ: для тих, хто працює, норми збільшувались удвоє, а хто не працює — тим удвічі зменшувалися. Це теж було дуже доречно, бо саме тоді був прийнятий Генеральний план будівництва Генеральної Вежі.

На найвищому майданчику за містом розпочали копати широкий, на цілий квартал, котлован. Працювали там тисячі людей, які трудилися з радістю, бо отримували подвійну пайку. Інші їм заздрили, бо ж туди не всіх брали. Тільки найвідданіших, найбільш правовірних — з характеристиками, довідками, бездоганними анкетами. Північні були урівняні з південцями, і давня ворожнеча поміж ними потрохи зникала. Оформленням робочих документів займалися державні установи, до яких стояли довжелезні черги понад милю завдовжки — таким високим був трудовий підйом. У широкому і глибочезному котловані вже заклали фундамент, над яким трудилося півтори тисячі мулярів. Щоб усі працювали старанно, збоку стояли наглядачі. Час на відпочинок і харчування визначався згідно з сигналом сирени і тривав лічені хвилини. Окрім того, була розвинена практика трудового суперництва: хто першим викладе черговий ряд цегли чи каміння, того прізвище записували на великій гарній дошці, вмурованій у Вежу. На спину спецівки героя-трударя ставився спеціальний знак бронзовою фарбою — знаком тим дуже пишалися і навіть не скидали робочого одягу після закінчення трудового дня.

Такі герої, якщо вони були молодими, особливо подобались дівчатам — інші їхні якості й навіть вади не мали тоді жодного значення.

Навіщо була потрібна та Вежа, який у ній сенс і яка мета — того не знав ніхто. Але ніхто про те й не запитував і ніхто не пояснював. Існувала не висловлена думка, що про це знає один лише Розпорядник: будівля дуже секретна. Для збереження секретності було створено спеціальну службу, яка, втім, так само мало що знала. Саме це і вважалося найвищим класом секретності, бо чого нема, про те неможливо й довідатися. А Вежа тим часом зростала, і всі клопотались про темпи її побудови. "Темпи вирішують усе" — таким був лозунг епохи, що стимулював до ударної праці. На той лозунг працювали всі: робітники, селяни, науковці, митці. Політика, економіка й навіть психологія народу були скеровані лише на одне — побудову Вежі. Кількість літературних творів зростала щороку на п'ятдесят відсотків, і це були твори лише про Вежу. Через недогляд редакторів у одному з творів прослизнула маргінально тема скептицизму стосовно доречності генеральної будівлі, і цей недолік був негайно зауважений зграєю пильних критиків. Автора миттю репресували, а з ним разом — видавця й редакторів. Достеменно не відомо, але чи не від того твору в країні започаткувалось нове й доти не знане явище: сумнів; через недовгий час всюди пройшли збори й мітинги з викриття скептиків та недовірків. Учасники мітингів одноголосно висловлювалися за смертну кару для всіх, хто сіє зневіру щодо великої будови. Розпорядник із цього приводу висловив своє глибоке співчуття зневіреним, проте мусив підкоритися волі народу, яку він завжди й в усьому поважав. Викриті недовірки розкаялися, після чого таки були розстріляні. Народ іще більше полюбив мудрого, справедливого Розпорядника і встановлений ним порядок.

І справді, безладдя поменшало, більше ніхто ні в чому не сумнівався. І південці, й північні працювали однаково самовіддано, а також католики з протестантами й іудеї з православними. Багато хто з жінок молився Богові, аби він продовжив літа великому Розпорядникові, оберіг його від зурокiв, хвороб і смерті. Бо коли б він, не дай Боже, помер, то хто б тоді завершив будівництво великої Вежі?

Звісно, у тому будівництві було багато труднощів і проблем, але народ вірив і терпів — такий уже був порядок. Газети регулярно публікували зведення про темпи підвищення Вежі — за день, за тиждень, за місяць і за рік. Велика Вежа робилася все більшою і більшою. Її округлі кам'яні боки без вікон і бійниць виглядали циклопічно, і в гарну погоду будівництво вже було видно з усіх кінців країни. На стінах вивішувалися портрети передовиків будівництва, а вище за всіх — найбільший портрет головного Розпорядника в генеральському мундирі, ще й з нагородами на грудях, плечах і животі.

Настав час, коли верхівка Вежі сховалась у хмарах, але будівництво все тривало. Газети й різноманітні агітатори пояснювали, що Вежа вже перевершує своєю висотою найвищі будівлі світу. На плакатах малювали велику Вежу й куди менші інші відомі споруди: Ейфелеву в Парижі, американську статую

Свободи, нью-йоркські хмарочоси. І це сповнювало серця людей гордістю — за країну й за коханого Розпорядника. Говорили, що Вежа — це прорив у космос, за межі земної стратосфери, проникнення у таємниці всесвіту, щоб поглядіти: а що там? Чи існує Бог?

Щороку люди з усе більшим нетерпінням чекали остаточного результату, бо ж їхнє терпіння й витривалість не були безмежними. Головною проблемою на той час зробився звичайний людський шлунок, бо він потребував не Вежі, а їжі. А тим часом виробництво продуктів повністю припинилося. Будівництво потребувало все більше й більше землі, поля скрізь були розкопані на кар'єри, у яких добували пісок, глину, каміння — усе для будівництва. Також весь транспорт працював на Вежу, бензину постійно не вистачало. Розпорядник уже розстріляв групу саботажників, які порушили мовний указ і вжили заперечні сполучники. Люди тоді зрозуміли, як мудро свого часу було проведено мовну реформу й заборонено ті сполучники, інакше біди було б не уникнути.

Але біда все ж таки трапилася: від землетрусу чи іще від якої притичини Вежа одного разу обвалилася.

Це було велике нещастя. Задзвонили ратушеві й церковні дзвони, у паніці бігали люди, голосили жінки. Та здавна відомо: біда сама не ходить. За однією прийшла інша: раптово помер Великий, Геніальний Головний Розпорядник. Народ був охоплений жахом, на зміну якому прийшло оторопіння __ й відчай. На непоспішний, грандіозно організований похорон зійшлися тисячі людей, і всі лізли зиркнути востаннє на небіжчика. У триденній штовханині одна половина людей затоптала другу. Але все це вже не було важливо — важливішою залишалася проблема Вежі. Як її відновити? На всенародних зборах, скликаних після катастрофи, виступив один худорлявий, сухотного вигляду клерк, який сказав: а навіщо її відновлювати? Навіщо нам та Вежа взагалі? Той виступ сухотного взагалі був жахливою дурницею і нахабством — як це навіщо? Як же без Вежі? Клерка хотіли прибити, та хтось за нього заступився. Тоді проти заступника виступив керівник Вільного союзу прихильників Вежі, а проти того керівника — керівник іще вільнішої Корпорації руйнівників Вежі. Розпочалась затята боротьба. У деяких газетах були вміщені статті проти тих і тих, тож стало зрозуміло, що суспільство знову розкололося, розпочалась боротьба усіх з усіма. Недавнього порядку як і не було. Доки по країні йшли мітинги, її поля заростали бур'яном. Вежа стояла покинута, обростала кропивою і диким терням.

Якогось разу на міському мітингу з'явився особливо полум'яний промовець, який доводив, що порядку в країні не буде, аж доки люди не зруйнують Вежу. Він проклинав ту божевільну Вежу, через яку трапились усі нещастя людські, і закликав усіх негайно йти її руйнувати. Взагалі-то, з ним усі погоджувались, але до Вежі ніхто бігти не поспішав, попередній запал кудись зник. Люди чи то подурнішали, чи навпаки — порозумнішали. А може, залишилися такими, як і були, от тільки робити вже нічого не хотіли.

Через день кілька ініціаторів руйнування все ж таки зробили спробу мобілізувати певну кількість добровольців і привести їх до Вежі. Але тоді ж з'ясувалося, що руйнувати не набагато легше, аніж будувати. Бетон був такий міцний, що його не брали відбійні молотки, компресори щоразу псувалися. Каміння неможливо було видерти з муру. Спробували були підірвати, та не знайшлося стільки вибухівки, щоб зворухнути мур. Але від спроби підриву повибивало вікна та позносило дахи у поближніх будинках.

На черговому мітингу в місті промовець із чорними вусиками сказав, що руйнувати Вежу неправильно, що це вандалізм. Треба продовжити справу великого Розпорядника — добудувати Вежу й зажити нарешті як люди. Звичайно, зажити як люди хотілось усім, але добудовувати Вежу... У людей уже зникла охота будь-що будувати взагалі, так набудувалися за попередні роки. Знову ж таки — а раптом завалиться? Ні, не завалиться, стверджували філософи з Вільного союзу прихильників Вежі, якщо тільки у підмурівок закласти правильну ідею. Але народ уже не хотів ніякої ідеї — від тих ідей занадто бурчало в животі. Так що ж усе-таки робити, думали люди й не могли нічого придумати. Тоді десь за рік чи більше з'явилася нова думка: якщо вежу неможливо ні зруйнувати, ні добудувати, то треба її продати. Знайти десь за кордоном якогось покупця і продати к чортовій матері, щоб нарешті позбутися клопоту. Але тут піднялися патріоти і сказали, що продавати Вежу, збудовану народними руками на народній землі вони не дозволять нікому. Нехай вона краще провалиться крізь землю.

Так люди нічого й не вирішили. Вежа-уламок стоїть і досі як свідок тих давніх, комусь і милих часів, коли панувало піднесення й порядок.